Stiftelsen norsk Okkupasjonshistorie, 2014

Man skal ej læse for at sluge,
men for at se hvad man kan bruge.
Henrik Ibsen.

FOLK OG LAND

Nr. 11 - 5. årg. Lørdag 17. Mars 1956 Løssalg 50 øre

Et tilfelle som er godt, det regnes for forsyn, men et tilfelle som er vondt, det er skjæbne.
Knut Hamsun.

Nervøsitetens forvirring

Av forbundssekretær Helge Grønstad

Det er ikke greit, sa mannen, han fikk bek i håret.

Og såmen later det til at de svenske professorers utredning har gitt atskillige av «rettsoppgjøret»s koryfeer følelsen av å ha fått lokkene noe i ulage.

Ikke bare på grunn av den svenske utredningen forresten. Også h.r.advokat Kiær Mordts nylig utkomne bok, «Det urettferdige rettsoppgjør», synes i høy grad å ha virket i samme retning.

Tidligere riksadvokat Sven Arntzens nåværende kompanjong, h.r.advokat Knut Blom, var førstemann på skansen med et hysterisk angrep — nærmest av personlig art — på kollega Kiær Mordt. Den sistnevnte gjorde det eneste riktige. Han svarte i Morgenbladet med et 8 linjers oppsett. Det var mer enn nok svar på de merkeligheter advokat Blom hadde prestert. Hans «anmeldelse» karakteriserte ikke Kiær Mordts bok. Til gjengjeld illustrerer den i aller høyeste grad — og [illegible] særdeles lite smigrende [illegible] advokat Blom selv.

Den neste som følte seg kallet til å spille rollen som for å kopiere den Don Quijotiske kamp mot vindmøller. I selve regjeringsorganet — eksilregjeringens hofforgan — stiller han opp mot de svenske, internasjonalt anerkjente vitenskapsmenn, og lar på ekte norrbagge-vis «svenska bror» vite hvor uendelig desorientert og uvitende man i Institutet för Offentlig och Internationell Rätt er om den sak som man har vært freidige nok til å gi en folkerettslig utredning om. I sin nød for virkelig saklige argumenter griper herr Nordhus til Dagblads-logikken, nemlig å påstå at bare de som selv og direkte har vært svidd på pelsen av den tyske okkupasjon, har rett til å uttale seg nøytralt og objektivt om det norske «rettsoppgjør»s folkerettslige og strafferettslige side. Han skummer av raseri over de svenske professorers «selvbestaltede besser-wissen» og snakker med fullendt hån om de svenske «rettsstatsrepresentanter par excellense som fra storebrorsstadiet [illegible] seg til å undersøke forholdene». At lillebror Nordhus videre avfeier hele utredningen som «landssvikere og dem nærstående personer» og følgelig å vurdere deretter. Dette er en umiskjennelig injurie — fremsatt i offentlig skrift — overfor universitetsprofessorer med kjente og respekterte navn innen den hele vitenskapelige verden. Herr Nordhus's lettvinte påstand om at disse herrer for pene ord og god betaling lar seg bevege til å gi utredninger med forut avtalt form og konklusjon, er i den grad ærerørig, at det ikke ville forekomme overraskende om de svenske herrer straks undersøkte herr Nordhus's verneting. Hvis de da overhodet finner det møyen verd å beskjeftige seg med en person som beveger seg på det her anførte nivå. Det er som bekjent mennesker man ikke ønsker å oppta kontakt med, selv med politimesteren som mellomledd.

Nervøsiteten er åpenbart i ferd med å tilta i visse kretser. Forvirringen likeså. Og den vil nok øke — i og med at det [illegible] med landssvikfortid» på den gale siden av skranken. Det er ikke fullt så morsomt i dag å ha vært [illegible] som er splidaktig med seg selv, og som stort sett synes å være en råtten substans i

Utheim

under finansdebatten 1948

Jeg må også si noen ord om anvendelsen av den utenlandske valuta, hvor vi nå har en krise. Ved frigjøringen hadde vi til disposisjon av utenlandsk valuta et beløp på omtr. 3500 mill. kroner, 3,5 milliarder. Aldri har kongeriket Norge, så lenge det har bestått, hatt til disposisjon slike summer.

Stortingstidende 15. april 1948 side 54[illegible], sp. 1.

Det franske mareritt

Fra Algier meldes at terroren i Alger griper stadig mere om seg Onsdag kveld og torsdag morgen ble syv europeere myrdet, da opprørerne angrep syv bondegårder. Gårdene ble brent ned. Dermed har de siste 48 timer krevd ca. 100 menneskeliv i Algerie. Under et terroristangrep mot en fransk militærleir nær Ouk-Ahras desserte 75 innfødte soldater etter først å ha gått løs på sine franske soldatkamerater. Atte franske soldater ble drept, fire hardt såret og en rekke er savnet. Under den etterfølgende opprenskning i området skal 61 opprørere være drept, meldes det på fransk offisielt hold.

Tilsnikelser

I. Landssvik.

Dette var et ord, som var helt ukjent i norsk lovgivning og rettsvitenskap før 9/4 1940, men er senere blitt oppfunnet for å kunne misbrukes. Landssvikere kalte vi før landsforrædere, men de fleste av dem, som senere er blitt kalt landssvikere, har ikke vært landsforrædere. Alle skattesnytere, smuglere, stempelsnytere og alle andre «som snyter den norske stat for skatt på de mest forskjellige måter kan man muligens kalle landssvikere, hvis man finner grunn til å ta så hardt i, men de er ikke landsforrædere, men kun bedragere likeoverfor statskassen. Dette ord bør derfor arresteres, og utvises av norsk lovgivning og rettsvitenskap. Det er gånske forbausende at dette ikke er gjort før.

II. Fred og ufred.

Likeoverfor disse uttrykk har også tilsnikelser funnet sted. Det var nemlig enkelte dommere, som hevdet den oppfatning, at krig var det motsatte av fred. Men det er ikke tilfelle. Det motsatte av fred er ufred. Etter at tyskerne kapitulerte, har der hersket meget ufred i Europa, men der er ikke blitt ført eller hersket krig.

Det er meg ganske uforståelig, at denne lovbestemmelse kan omfatte også passivitet. Det står for meg slik, at de dommere, der fortolker denne lov slik, gjør vold på loven.

I følge Christian den 5tes Norske Lov: 1—6—17, kunne når saken gjaldt: Rettens Fornegtelse og Voldsomme og Forurettelse, Sagen indstævnes direkte til Over-Hofretten. — Denne bestemmelse er nu opphevet, men der kunne fremdeles være bruk for den likeoverfor dommere, som måtte gjøre påtagelig vold på loven.

Gustav Heber.

Gripende vitnesbyrd

av far til to soldater hvorav den ene med nød og neppe ble reddet fra henrettelse

Helge Grønstad tolker i sin artikkel i «Folk og Land, nr. 7 de samme tanker som den hele tid har gått igjennom de fleste av oss, og som har matret dag og natt, — det er forræderstemplet som ble satt på oss til ulyk-

III. Ytre fiende i nød eller død

Kjøknet til mor

I dag er det sundag, eg er hjå ein ven.
I hyllun det lyser av fin porselen.
Elektriske ovnar, i nikkel det skin,
i kråi der stend det ei vaskemaskin.
Vatnet i springen er varmt eller kaldt,
her vantar det inkje, her hava dei alt.
Elektriske ovnar held huset so varmt — — —.
Men kjøknet til mor, — ånei det var armt.
Veden ho henta, ho bar i ein sekk,
vatnet ho henta, so langt frå ein bekk.
Kledi ho vaska der nede ved å,
vegen var bratt og so tung var å gå.
Der gjekk ho og streva frå seks og til tolv,
vaska og koka og skura sitt golv.
Gamal var ovnen, so liten og klein,
og mor ho vart trøytt i armar og bein.

Her sit eg og ser, — det lyser og blenkjer,
so vert eg stur — eg sit her og tenkjer.
Eg takkar for maten og ruslar so ut,
og hjarta er tungt av anger og sut.
Eg stoggar på gata — ser i eit glas,
her er det alt — av finaste stas.
Ringar av gull — i fjortan karat.
Å nei! Kva er det — eit høyraparat.
Eg støyr meg til veggen, det susar for øyra,
eg hugsar at mor ha so tungt for å høyra.
Eg takkar [illegible] for k[illegible] mat
med å gje ho til jol eit *høyreaparat.*

nok svar på de merkeligheter advokat Blom hadde prestert. Hans «anmeldelse» karakteriserte ikke Kiær Mordts bok. Til gjengjeld illustrerer den i aller høyeste grad — og [illegible] særdeles lite smigrende [illegible] advokat Blom selv.

Stiftelsen norsk Okkupasjonshistorie 2014

Den neste som følte seg kallet til å spille rollen som tapper tinnsoldat, var tidl. sorenskriver Harald Thomas, den selvsamme som beredvillig stilte seg til tjeneste som «landssvikdommer» i Nordre Vestfold, da sorenskriver Jakob Bredrup i Holmestrand nektet å la sin dommervirksomhet influere av grunnlovsstridige eksilanordninger. I en bred artikkel i Tønsbergs Blad rykker også herr Thomas ut mot advokat Kiær Mordts bok, og — som man kan vente seg fra et slikt hold — med alle tegn på nervøs personlig forvirring. Advokat Kiær Mordt har allerede gitt sorenskriveren sitt svar i den samme avis, — besindig, rolig og saklig. Mer er det ikke å si om den sak, — bortsett fra at det daværende «8. Mai» i en kronikk i 1952 ga et avslørende bilde av sorenskriver Thomas på «landssvikdomstolens» dommersete. Bildet kalte på smilet. Kort og godt.

I «Arbeiderbladet» for 8. mars rykker så tredjemann i lauget ut på arenaen. Det er nåværende høyesterettsadvokat Alf Nordhus, som i «rettsoppgjørets» storhetstid gjorde seg særlig bemerket som en tro og iherdig tjener. Han har åpenbart følt seg trykket helt opp mot veggen og i et slags anfall av «konstitusjonell nødrett» hivd alle betenkeligheter overbord

> Menneskehjernen er en underlig ting. Den begynner å fungere når man er født og holder ikke opp med det før en skal til å holde en tale.
>
> *Waldemar Jensen.*

strafferettslige side. Han skummer av raseri over de svenske professorers «selvbestaltede besser-wissen» og snakker med fullendt hån om de svenske «rettsstatsrepresentanter par excellense som fra storebrorsstadiet n[illegible] seg til å undersøke forholdene». At lillebror Nordhus videre avfeier hele utredningen med at «vurderingene er iført en juridisk språkdrakt og smykket med latinske uttrykk fra folkerett og statslære» tar de svenske vitenskapsmenn sikkert med stor ro. Deres viten om emnet er nok atskillig større enn den herr Nordhus kan prestere. Av en verre og mere ondsinnet art er insinuasjonen om at utredningen er betalt av

ønsker å oppta kontakt med, selv med politimesteren som mellomledd.

Nervøsiteten er åpenbart i ferd med å tilta i visse kretser. Forvirringen likeså. Og den vil nok øke — i og med at det [illegible] re med «landssvikfortid» på den gale siden av skranken. Det er ikke fullt så morsomt i dag å ha vært den angripende part som å ha vært den angrepne. Det vil alltid i det lange løp føles lettere — rent menneskelig sett — å ha lidd uredd enn å ha øvet urett.

Ett er i et hvert fall sikkert — i øyeblikket er vi inne i en epoke der våre gamle motstandere er ute for en desidert nervøsitetens forvirring.

franske soldater [illegible] drept, fire hardt såret og en rekke er savnet. Under den ette følgende opprenskning i området skal 61 opprørere være drept, meldes det på fransk offisjelt hold.

*

Slik lyder [illegible] ligvis den [illegible] som er splidaktig med seg selv, og som stort sett synes å være en råtten substans i vestens forsvar.

(Under betegnelsen «opprørere» tilsvines de nord-afrikanske frihetskjempere).

> **Det var en storartet prædiken, den begyndte lige på slaget halvfem».**
>
> Dansk forretningsmann etter gudstjenesten.

motsatte av fred. Men det er ikke tilfelle. Det motsatte av fred er ufred. Etter at tyskerne kapitulerte, har der hersket meget ufred i Europa, men der er ikke blitt ført eller hersket krig.

reddet fra henrettelse

Helge Grønstad tolker i sin artikkel i «Folk og Land. nr. 7 de samme tanker som den hele tid har gått igjennom de fleste av oss, og som har matret dag og natt, — det er forræderstemplet som ble satt på oss til ulykk[illegible]

Provokasjon

som bør stanses

En «herre» har laget en tegneserie — «Norges historie i tekst og tegning» — som ser ut til å ha vunnet stort innpass i landets såkalte borgerlige presse, spesielt i den høyrebetonte.

«Historien», eller rettere sagt historiene er nå nådd fram til okkupasjonstiden, og et mere illeluktende produkt skal man vel lete lenge etter. Et eneste savl av «norsk» sjølskryt; av historisk forvrengning og av hemningsløst hat mot dem som i dag i stadig økende tempo oppnår forståelse hos tenkende mennesker for deres offervillige innsats for folk og land i Norges tyngste tid.

Som det gang på gang er blitt påvist, er skolens lærebøker i Norgeshistorie — tross den departementale autorisasjons-ferniss — blitt den rene Asbjørnsen og Moe og lærere med respekt for sitt

Fortsettes inne i bladet.

Mindreverdighetsfølelsen overfor svenskene

henger igjen på visse hold i Norge. I Arbeiderbladet har den gitt seg to uttrykk i det siste. Først antydet en innsender f u s k i forbindelse med den svenske Cortina-seirer Sixten Jernbergs fenomenale, olympiske prestasjoner på ski. Jernbergs skjold er rent og blankt, det vet alle, og affæren skapte stor forstemmelse i den internasjonale idrettsverden, og skadet Norge.

Så fikk vi advokat Alf Nordhus's beryktede anmeldelse i Arbeiderbladet om svenskeutredningen.

Anmeldelsen har utvilsomt gagnet rettens og sannhetens sak, idet den vil vekke anstendigheten til live blant norske jurister som tidligere har daltet med den herskende klikk. Selvsagt vil innsiktsfulle norske jurister anerkjenne de fremstående svenske jurister og folkerettslærde og deres verk, som i alt vesentlig fortsetter linjen fra prof. dr. jur. Jon S k e i e og andres arbeider om samme tema her hjemme.

Forbundet bør overveie å gi herr Nordhus en påskjønnelse for hans insitament. Jeg tør også ærbødigst henstille til regjeringen Gerhardsen nu omsider å gi etter for herr Nordhus's seige bestrebelser for å få et godt bein i det juridiske embetsverk, det være seg som sorenskriver eller høyesterettsdommer.

Særlig er vi takknemlig for den tankegang hos advokat Nordhus, at den norske regjerings erklæring om at det var håpløst for Norge å fortsette krigen — tvertimot betyr at regjeringen ville fortsette den.

Oselo 10. mars 1956.

Alexander Lange.

> *Der er en Leder, som med aaben Pande*
> *din Fart vil styre gjennem Tidens Strøm.*
> *Han kjender Bugten, hvor din Baad skal lande —*
> *se, det er Englen fra din Ungdoms Drøm.*
>
> *J. S. WELHAVEN.*

glas,
her er det alt — av finaste stas.
Ringar av gull — i fjortan karat.
Å nei! Kva er det — eit høyraparat.
Eg stør meg til veggen, det susar for øyra,
eg hugsar at mor ha so tungt for å høyra.
Vi takker [illegible] for [illegible] mat
med å gje ho til jol eit *høyreaparat.*
Eg stend her og skjems, og tårine renn.
Hjarta det bankar, og blodet det brenn.
Hugsar på mor med snørim i hår.
Hugsar på mor som døydde i vår.
So turkar eg augo, mot stjernune ser,
i tankane tunge til kyrkjegard fer.
Ved gravi av mor eg legg meg på kne.
Tilgjev meg, mor! Eg tryglar og bed.
Eg tenkjer og græt, og gløymer meg reint.
No er du burte, for seint, for seint!

Einar Tveito.

> **Synes du det er vanskelig å forstå det evige liv? Er det ikke like vanskelig å forstå at du i det hele tatt lever? Det ene er et mirakel, like fullt som det annet.**
>
> *Edv. Young.*

Slutt på oppgjøret?

Tilsvar til Morgenposten av Olga Bjoner

Morgenposten hadde 1. mars en bemerkelsesverdig leder med denne titel. Først serveres det vanlige skrytet om hvor flott rettsoppgjøret er avviklet, at «vårt land som rettsstat betraktet er gått styrket ut av rettsoppgjøre».

Det som jeg vil sette fingeren på er en passus hvor det står: «De (en liten gruppe mennesker som stadig forsøker å rippe opp i det som er skjedd) kan påberope seg utenlandske rettslærde og t ø r r e p a r a g r a f e r, men de vil aldri komme noen vei, fordi det som er skjedd er i overensstemmelse med rettsbevisstheten i vårt folk».

Stort tydeligere og mer brutalt kan det vel ikke sies at en skyver lov og rett til side, at en ignorerer tørre paragrafer, de som den norske lov er bygget opp på, — når det gjelder å komme en hel del folkefeller til livs, som har et annet politisk syn enn det som er gangbar mynt i landet i dag. Morgenposten er ved dette kommet i skade for

Forts. side 4

> **Eslene bærer havren, og hestene spiser den.**
>
> Engelsk ordspråk.

Stiftelsen norsk Okkupasjonshistorie, 2014

FOLK OG LAND
UAVHENGIG UKEAVIS
Ansvarlig redaktør Johannes Kringlebotn

Hva vil Frede Castberg ha å si?

Det er nå fjorten dager siden betenkningen fra Institutet för Offenlig och internationell Rätt ble tilgjengelig for almenheten.

*

Overrettssakfører Erling Ueland har i en artikkel behandlet denne betenkning. Han ser på den som et fullt ut holdbart rettsvitenskapelig verk, har gjengitt de viktigste konklusjoner og redegjort kort for premissene. **Overrettssakfører Ueland var forsvarer under oppgjøret.**

*

Statsadvokat Alf Nordhus har også behandlet betenkningen, i en kronikk i Arbeiderbladet. Han betegner den nærmest som et politisk innlegg, bragt fram ved hjelp av midler fra landsforræderne her i landet. Ut fra politiske og nasjonale synspunkter går advokaten sterkt til felts mot de svenske juristers arbeide, selv ikke substantivet «storebror» mangler. **Juristen Nordhus var statsadvokat under oppgjøret.**

*

Frede Castberg er dr. juris, professor i rettsvitenskap ved Universitetet i Oslo, hans fag er offentlig rett og folkerett. Han er en internasjonalt kjent og anerkjent vitenskapsmann, og til alle sider står han fritt, eller burde i det minste gjøre det. Under oppgjøret var han **ikke** konsulent hos riksadvokaten, han var heller **ikke** tilforordnet dommer i Høyesterett under behandlingen av landssviksaker.

*

Advokaters og sakføreres innlegg i dagspressen får vi nok flere av. Det er vel og bra. Men nå venter vi på våre egne rettslærdes gjennomgåelse og vurdering.

Hva har en mann som professor Frede Castberg å si til svenskebetenkningen?

Vår honør til Aslak Berdal

som i Varden for 9. mars har gitt bladets lesere en grei og hederlig orientering om svenskeutredningen. Han avslutter med følgende:

«Ein av Noregs grundigaste rettslærde, raulendingen Jon Skeie får med denne boka god oppreising. Så lenge han levde gjekk han sterkt inn for det same synet.»

NOVEL[illegible]

Margaret Truman og Clifton Daniel, redaksjonssekretær i New York Times.

Dette nummer av bladet gikk i trykken tirsdag 13. mars.

I det bladet

går i trykken meldes om fortsatt undertrykkelse av Algir. Det hele må betegnes som krig. Med 220 000 franske soldater mot 15 000 innfødte, som ikke vil gi slipp på sitt fedreland.

Mellom venner

— Mai måned i år har 9 søndager og festdager.

— Melk på papirkartonger blir på mange måter praktisk, men

Samtale på Frognerseteren 4. mars 1956

Desperat jurist og bekymret lege om svenskeutredningen Hva vi kan vente oss!

Gjengir en samtale som 4. 3. ble ført mellom 2 menn, som antagelig var i sekstiårsalderen. Jeg kaller den ene A og den andre B, da jeg ikke kjenner eller kjente dem og således er avskåret fra å kunne angi navn på mennene. Jeg gjør for ordens skyld oppmerksom på at jeg tok bord nærmest bordet de to hadde plass ved, da jeg kom inn i restauranten. Det var ytterst få folk til stede, og jeg antar jeg hørte meget godt.

Da jeg tok plass ved mitt bord, førte A ordet og fortalte morsomme episoder fra «rettssalen». Poenget i dem var hvilken «ynkelig figur» vitner kan gjøre i en rettssal når de ikke er «scenevante». Den ene av historiene skrev seg fra en lagmannsrettssal — visstnok en overfallssak. Lagmannen hadde bl. a. spurt vitnet — «ei kjærring» — om hun så overfallsmannen her i salen og kunne peke på ham. «Jo da,» svarte kjærringa og pekte stolt på aktor. — — A og B lo godt over historien.

B fortalte så om hvor «keitete» «førstegangspasienter» kan være på et sykehus, og streifet også «nye sykepleierelever når de første gang skal klystere pasienter. Begge lo hjertens godt. Så ble det en pause, og de smakte på drinkene.

«Hørte du på Sverdrup i radioen?» spurte så A. Jo, B svarte at han ikke hadde hørt Sverdrup. Det [illegible] begynte de å snakke om Indiahjelpen. B framholdt hvor nødvendig det er for «ethvert sivilisert land å tre støttende til i de underutske skulle kunne få ham til å tro at det var så dårlig med hygiene og helse i det store India, som tilfelle «faktisk er». — — — Som et uhyggelig eksempel nevnte han at kvinnene ikke må gjøre sitt fornødne om dagen, men må vente til nattemørket faller på». «Hvem skulle trodd slikt?» spurte han. A svarte at det selvsagt var «hårreisende», men mente vi har nok å stelle med her hjemme på mange måter. «Se bare på dette landssvikoppgjøret, som vi aldri blir ferdig med! Nå har disse landssvikerne forsyne meg fått Det svenske rettsinstitutet til å avgi en juridisk uttalelse, og den er av den art, at jeg tviler på hva vi skal gjøre med det. Der er jo to veier vi kunne forsøke: den ene er å tie affæren i hjel og late som om betenkningen ikke var framkommet, — men det går neppe! Den andre veien er den jeg vil kalle den moralske — å si at rettsoppgjøret er moralsk begrunnet — men det holder heller ikke. — — — Og ikke kan vi si at svenskene har fart med tøys; for da injurierer vi dem. Og sannelig om det er «smågutter» de svenskene som har avgitt betenkningen. Allesammen er kjente prolærer og har holdt seg til sin spesialitet. Og du kan være hellig overbevist om at de finner seg ikke i noe som ikke er saklig begrunnet. Jeg tro at det var så dårlig med

Gud, her har vi fengslet, dømt og straffet — til og med med døden — og hele tiden vært i den urokkelige tro at rettsoppgjøret var juridisk i hvert fall «bomsikkert», og så komme disse forbistrede svenskene og sier noe slikt som at «det er misbruk av ord å kalle et slikt politisk oppgjør for rettsoppgjør». Jeg er så forferdet, at jeg visst må begynne med veronal.»

A: Vi har selvfølgelig vært oppmerksom på at ikke alle punkter holdt juridisk, f. eks. grunnlovsparagrafen om at ingen lov må gis tilbakevirkende kraft til skade for tiltalte. Men at det skulle kunne gjøres slike juridiske innvendinger mot oppgjøret som de svenske professorer gjør, det hadde vi ikke tenkt oss muligheten av.

A fortsetter: «Det er sannsynlig at det nå framover — etter denne betenkningen — kommer en rekke saker. Da må dere legene stille dere til disposisjon på samme måte som forrige gang. I enhver slik sak vil dommeren få ordre om at han skal avgi kjennelse for at enhver som vitner til fordel for en landssviker og mot en god nordmann, skal underkastes judisiell observasjon. Der kommer dere legene inn. [illegible] dere må [illegible] — [illegible] «merkelapp» om at de [illegible] «varig svekkede og mangelfullt utviklede sjelsevner og/eller er sinnsyke», så blir de

Vår hjelpeorganisasjon for frontkjempere

En frontkjemper skriver til oss slik:

«Jeg må få lov å sende Hjelpeorganisasjonen min aller hjerteligste takk for den store pengegave på kr. 300, som ble sendt oss til jul, og for kr. 50 som jeg mottok i dag. Hvordan skal jeg noensinne få takke for all denne godhet. Ord kan på ingen måte dekke min takknemlighet. Men når jeg skriver at vi ikke har hatt slik jul før, så dekker det en del av det jeg mener å uttrykke. Det gir mot til å begynne det nye år. Jeg er ikke lenger alene nu da det er så mange gode mennesker med oss.»

Denne enke har fler mindreårige barn.

er jo meget kjærkommen for meg, ja den bidrar, kort sagt, til å gi meg mer mot til å leve . . .»

Hvorvidt og i hvilken utstrekning denne hjelpen skal kunne fortsettes og utbygges videre beror helt og holdent på dette blads lesere. På Dem og meg.

Vi ber derfor så inntrengende vi kan om at alle som overhodet kan, yter sitt bedrag.

For å gjøre det lettest mulig for den enkelte bidragsyter følger [illegible] dag et innbetalingskort med avisen til alle faste abonnenter. Det er bare å fylle ut blanketten med det beløp som kan avses og stikke inn på nærmeste post-

Skete far med denne boka god oppreising. Så lenge han levde gjekk han sterkt inn for det same synet.»

Stiftelsen norsk Okkupasjonshistorie, 2014

[illegible] over

Margaret Truman og Clifton Daniel, redaksjonssekretær i New York Times.

Statsminister Eden

har, i og med deportasjonen av biskop Markarios, på nytt vist verden hva engelsk brutalitet kan prestere.

---

† Journalist Axel Skagen, 83 år, Oslo. Fremragende referent fr. rettssalene.

† Alf Mjøen til Gjøvik Gård, 87 år. Han var en av de klokeste og sindigste tingmenn Norge har hatt. Men det var før venstre og castbergianerne ble redusert nærmest til null og niks.

† Anders deWahl, Stockholm, 87 år. Hadde en masse venner også i Norge.

Terminliste

19. mars: F.N.s nedrustningskommisisjon trer sammen i London.

19.—23. mars: Vestlandske bondestemna i Bergen.

22. mars: Ekstraordinært fylkesting i Vest-Agder ang. kraftutbyggingen.

22. mars: Bondeuka i Vestfold

18.—27. april: Bulganin og Khrutsjtsjov på Englandsbesøk.

åpner i Sarpsborg.

14.—16. mai: Kongress i Bergen for nordiske siviløkonomer. Ca. 500 vil møte. (En av årets store begivenheter.)

18.—27 mai: Internasjonal fiskerimesse i København.

9. juni: Stor fest på Gjøvik i anledning «Skibladner»s 100 års jubileum.

23 juni: Folkeavstemning i Egypt om Nassers utkast til ny konsiusjon.

25.juni—1. juli: Nordisk studiekurs i Stockholm for kunstnere og kunstinteresserte.

---

fødte, som ikke vil gi slipp på sitt fedreland.

Mellom venner

— Mai måned i år har 9 søndager og festdager.

— Melk på papirkartonger blir på mange måter praktisk, men dyrt.

— Normale tider, hva er det? Det skulle bli så bra etter krigen. Men da fikk vi ikke fred, men etterkrigstid og rettssvikertid.

— Biskop Markarios talte ikke med dobbelt bunn. Derfor ble han deportert. Får han leve blir det etter fornedrelsens år en hjemferd i triumf fra den ganske verden.

— Hydro har lagt opp en seksårsplan til 530 mill. kr.

— Nektar i et sold» heter en ny bok fra Gyldendal, skrevet av den 30 år gamle Kamala Markandaya fra India, nå bosatt i England. Hennes bok har gjort veldig lykke, bl. a. i USA. Romanen er av flere kritikere satt i klasse med «Den gode jord» av Pearl Buch og «Markens grøde» av Knut Hamsun.

— Oslo: Den nye *pulverfløten* fra Fellesmeieriet har slått godt an.

— Invitasjonen av norske offiserer til 1. mai-paraden i Moskva ble med takk avslått.

— Tidl. lærer Jon Hvitstrand arbeider i vinter i Statsarkivet. Han har påtatt seg å skrive Gjerpen-boka, et meget ærefullt oppdrag, som han ofrer all sin tid på.

— Det forlyder at fru minister Elsa Lippestads sak skal opp 16. april og saken mot professor Herman Harris Aall i løpet av mai.

— Stavemåten: Vi skriver Kina, ikke China. Vi skriver kinesere, ikke chinesere. Vi skriver Sibiria og Kypern og Genf. Vårt språk er germansk, ikke alt mulig annet. Det er snobberi å skrive på fransk manér. Det passer visse personer i det offentlige Norge i dag, men ikke oss.

— Kvamskogens Ungdomsherberge har hatt 100 000 overnattinger.

— Millionbygg skal reises på Solborg Ungdomsskole, Stavanger.

— En ny kjedebrevgalskap har rast over hele landet fra Nordkapp til Lindesnes de siste måneder. Denne gangen er det håndklær som sendes.

— 11 utenlandske vitenskapsmenn er kreert som æresdoktorer ,ved universitetet i Oslo, derav 4 fra USA, 2 svensker (Sigurd Erixon og Elias Wessen, begge ved det historiske fakultet), 1 danske (Kaj Linderstrøm-Lang), 1 russer (Ivan Vonogradov) ved det matematisk-naturvitenskapelige fakultet, 1 tysker (Hans Campenhausen, dr. teol., Heidelberg), 1 franskmann og 1 sveitser.

— Var Thorleif Karlsens utnevnelse som trafikkinspektør i Oslo ulovlig? (fordi han ikke har juridisk embetseksamen). En fraksjon i protokollkomiteen hevder det.

— Vårt daglige brød: Vårt land har en betydelig jordbruksproduksjon. I fjor eksporterte vi både smør og ost, egg og kjøtt. Men denne overskuddsproduksjon er bare tilsynelatende. En stor del av husdyrproduksjonen skjer på importert kraftfor, og vi importerer 85 prosent av alt matkorn.

— Regjeringen vil fremme proposisjon i år om en ny lov om fritaking for vepnet militærtjeneste av overbevisningsgrunner.

— Grensetvisten mellom Lom og Luster, opptatt 1917, skal opp for lagmannsrett i sommer! Men man regner med at den vil gå til Høyesterett. Saken har for så vidt stor betydning som man samtidig skal få avgjort grensen mellom to fylker og mellom privat eiendom og statsalmenning.

— Hvis jordbruksproduksjonen blir innrettet etter landets behov så langt det er mulig, er det neppe fare for noen overproduksjon i det norske jordbruk, og fremtidsperspektivene er like gode for dem som skal leve på de mindre bruk som for folk i andre næringer, uttalte statsekretær Torstein Treholt i et foredrag under Landbruksuken.

— Før måtte bare de fattigste fryse. Nå fryser hele folket. Hilsen Gerhardsen og bladet Farmand.

---

het. Men når jeg skriver at vi ikke har hatt slik jul før, så dekker det en del av det jeg mener å uttrykke. Det gir mot til å begynne det nye år. Jeg er ikke lenger alene nå da det er så mange gode mennesker med oss.»

Denne enke har fler mindreårige barn.

En, nå tuberkuløs, frontkjemper, som reiste ut ganske ung (han er født i 1924) skriver:

«All denne hjelpen fra dere overhodet han, yter sitt bedrag.

For å gjøre det lettest mulig for de enkelte bidragsyter følger dag et innbetalingskort med avisen til alle faste abonnenter. Det er bare å fylle ut blanketten med det beløp som kan avses og stikke innom nærmeste postkontor med beløpet!

Oslo, 13. mars 1956.

Hjelpeorganisasjonen for Frontkjempere
Sekretariatet.

EGIL NORVI:

Når Hjelpeorganisasjonen for Frontkjempere i dag sender ut sin oppfordring til bladets lesere om å gi sitt bidrag til organisasjonens arbeid ved å benytte det innbetalingskort som følger med dagens avis, er det i tillit til en helhjertet oppslutning fra oss alle om denne store sak.

Til tross for at de fleste av oss har vært hardt rammet etter 1945, kan vi ikke, og må vi ikke, glemme at det er noen som har fått en langt hardere medfart enn de fleste av oss.

For 15 år siden ble de oppfordret til å reise ut til fronten. Den gang var de unge gutter, sunne og friske. I dag sitter de igjen som mer eller mindre arbeidsuføre invalider.

GIS DER OVERHODET NOEN SOM HAR STØRRE BEHOV FOR VAR HJELP I DAG?

Det er ikke her spørsmål om noen form for almisse. Det som det kort og godt spørres om, er om vi er villige til å oppfylle våre medmenneskelige og moralske forpliktelser overfor dem som tok den verste støyten da det gjaldt.

Nu gjelder det v å r ære!

La oss alle bruke det vedlagte innbetalingskort og gi vårt bidrag — i dag!

---

på drinkene.

«Hørte du på Sverdrup i radioen?» spurte så A. Jo, B svarte at han ikke hadde hørt Sverdrup. Deretter begynte de å snakke om Indiahjelpen. B framholdt hvor nødvendig det er for «ethvert sivilisert land å tre støttende til i de underutviklede l»nd». Han nevnte særlig den mangelfulle hygienen i India. Han hadde talt med Evang etter at han (Evang) var kommet hjem derfra. Og det Evang hadde fortalt, var så «utrolig forferdelig», at ikke et menne-

med tøys; for da injurierer vi dem. Og sannelig om det er «smågutter» de svenskene som har avgitt betenkningen. Alle sammen er kjente prosaiker og har holdt seg til sin spesialitet. Og du kan være hellig overbevist om at de finner seg ikke i noe som ikke er saklig begrunnet. Jeg kjenner svenskene!» Her stoppet A og så ned i bordet og trommet med fingrene.

B grep ordet: «Jeg ble så forferdet da jeg leste en notis om det i avisa, at det virket på meg «som en dødsdom». Jeg tenkte, at Herre

---

De som ikke fikk oppleve oppreisningen

Redaktør Johannes Knudsen
Cally Monrad
Ingeniør Einar Vold, Oslo
Jenny Garfjeld, Oslo
Sokneprest P. Blessing-Dahle
Oddvar Lund, Oslo
Lektor Tor Tangvald, Gjøvik
Høyesterettsjustitiarius Mohr (knekket under fengselsoppholdet)
Bonde Bjørn Breive, Bygland
Rødekorssøster Birgit Qvenild, Trondheim
Hilma Schøyen, Jesnes
Aagot With Fischer, Oslo
Dir. Richard With, Oslo
Fylkesfører Andersen, Kristiansand
Laura Armann, Oslo
Knut Haagensen, Blommenholm
Tolldistriktssjef Jonas Stenersen, Kristiansand
Dir. Hilditsch, Oslo
O.r.sakf. Birger Ilseng, Oslo
Fru apoteker Jensen, Sandefjord.
Holger Tau, Byhaugen, Stavanger.
Politimester Carl Bernhard Askvig,Aker

Vi ber om langt flere navner!

Stavanger og Haugesund

Forbunsmøtene torsdag og fredag vil bli referert i neste nummer.

---

80 år

tirsdag 20. mars: Tidl. kjøpmann og disponent Anders Olsen, Kvenvær. Vår hjerteligste hilsen.

70 år

tirsdag 20. mars: Ottar Trældal, Narvik, byens ordfører 1941—42, dømt til 16 år og 15 000 i inndragning. Vi har ikke plass i dag, men skal fortelle mer om ham i neste nummer. Hans adr. er: Håreks gt. 88, Narvik.

---

sviker og mot en god nordmann, skal underkastes judisiell observasjon. Der kommer dere legene inn. Dere må [illegible] — [illegible] «merkelapp» om at [illegible] «varig svekkede og mangelfullt utviklede sjelsevner og/eller er sinnsyke», så blir de i hvertfall sikret a-f, og anbragt på Ila eller på asyl. Der blir de inntil de tar anklagene tilbake.»

B svarte at det kunne de så godt gjøre, og henviste til at professor Langfeldt i sin bok «Rettspsykiatri for leger og jurister» sier at alle landssvikere har mangelfullt utviklede og varig svekkede sjelsevner — noe B var helt enig i, men han antydet at det ikke var så morsomt å måtte gå til et slikt skritt.

A svarte at gode nordmenn selvfølgelig ikke kunne finne seg i at landssvikere satte seg til doms over dem, så det var en «plikt» å gi dem en slik behandling «at vi trekker tennene ut på dem for alltid». Den tiltalte ville da bli frifunnet og bli tilkjent erstatning. «Dette kan vi i hvert fall gjøre uavhengig av hva svenskene mener — og det blir nok veien vi må gå. Jeg skal love landssvikerne at de skal få en trøkk så de skal komme til å huske,» sluttet A.

Så tømte de glassene, tok stokkene og luene og gikk ut av restauranten.

Ovenstående er skrevet ned 1 time etter samtalen og antas å være i alt vesentlig en korrekt gjengivelse av denne meget interessante og symptomatiske samtale mellom to bekymrede deltakere i «rettsoppgjøret».

Hjertet har sine grunner som forstanden ikke kjenner til.

Pascal.

Stiftelsen norsk Okkupasjonshistorie, 2014

Provokasjon

Forts. fra side 1

yrke har i mange tilfeller spart sine klasser for de mest forstemmende sider. Undervisningen har med andre ord gått for seg i skamrødmens tegn. Desto mer forstemmende er det nå å se de demokratiske «oppgjørsriddere» i pressen ikke unnser seg for å prøve på å lure uhumskhetene inn på de voksne.

Vel nok har pressen stor makt. Det er så. Men overvurder ikke innflytelsen, herrer redaktører! Ennu er ikke tenke-evnen helt knek-

som bør stanses

tet i dette land. Sikkert nok vil det være de abonnenter som vil vite å gi uttrykk for at hvis de blir redaksjonelt nedvurdert i den grad at man tror å kunne fore dem med slikt pølsevev som «Børge Pramvig»s tegneserie, da betakker de seg for hele avisen.

Tross glorete tegneserier med «duftende» tekster har folk flest tatt til å undres på om det egentlig var så voldsomt heltemodig og framsynt å være med på å legge all verden åpen for de smilende herrer i Moskva og de sikkert adskillig forvirrede «seierherrer» på Kypern. Forherligende sjølskryt er i det langt løp bare en dårlig erstatning for ettertanke. Og akkurat nå trenges den siste mer enn noen gang. Adskillig bedre enn perfide og meningsløse tegneserier.

H. G.

Bare bråk

Av vår medarbeider.

* * *

Frankrike av i dag har det ikke bra. Landet har siden 1945 hatt 22 forskjellige regjeringer, og den nåværende regjeringssjef, du Mollet, har som de 21 foregående til oppgave å gjøre republikken lykkelig, sunn, mektig og respektert. En oppgave han ikke vil kunne klare å løse. Dertil er han for avhengig av et parlament som for få uker siden «diskuterte ved hjelp av hyl og skrik, ørefiker og svingende stoler».

du Mollet er en mann som elsker rettferdighet. Derfor går hans politikk i Algier ut på å hjelpe den innfødte befolkning til bedre levevilkår og større politisk innflytelse. En plan som er møtt med seig uvilje av de hvite franskmenn, som har slått seg ned i Algier.

du Mollet fløy derfor til byen Alger for å forsøke å oppnå en forsoning mellom de stridende parter, men ble møtt med hyl og skrik, salver av stein, egg og hestelort. Hjulpet av ridende politi lyktes det ham å komme opp trappen til monumentet for verdenskrigens falne. Her la han ned en krans, men straks han var vekk, stormet fransk pøbel opp og sparket kransen i filler.

Dette er fransk politikkk av i dag.

*

I det østlige Middelhav sitter den britiske øverstkommanderende, Sir Harding, og ser på hvorledes hans tropper holder styr på den greske befolkning som har fått det med å ville gjenforenes med Hellas, som den har vært atskilt fra i århundrer. — For øya har iallfall vært tyrkisk siden 1571. Den plutselige hjemlengsel er ganske sikkert hjulpet fram av Sovjet, som har all interesse av å få vekk britene: Kypern er nå Englands største militærbase i det indre Middelhav. Herfra vil det raskt kunne gripe inn militært mot hele Midt-Østen, hvilket er av betyd-

Forts. side 4

Gripende vitnesbyrd

Forts. fra side 1

ke for våre barn, barnebarn og pårørende i 100 000 heimer. — «Det er den største ulukka som har hendt i Noreg sidan svartedauen,» seier major Sagen. — Og hvem har skylden? — Les Scharffenbergs «Norges Aktstykker», gå så igjennom major Sagens og major Langelands, h.r.adv. Kluges bøker og prof. Skeies brosjyrer med mange flere, — nu sist adv. Hans Kiær Mordts bok, så vil man kunne følge synderne fra først til sist. Disse folk unnså seg ikke, de kunne framvise for all verden at det fantes 90 000 landssvikere i det lille Norge — 3 pst. av landets befolkning — utenom tyskerarbeiderne. — Denne skam på det norske folk fikk en klikk i stand ved et organisert overgrep (rettssvik), de måtte få fatt i syndebukker. — Offiserene i en [illegible] krig lå jo nær: [illegible] det gikk [illegible]

[illegible] For å nevne: Lover med tilbakevirkende kraft, født i dølgsmål — uekte —, ingen vil i dag vedkjenne seg farskapet. Knebling av pressen ved å få

I dag danser de på line mellom Oslo og Washington. Dollaren strømmer inn og blir større og større, kronen blir mindre og mindre. Forbindelsen må også holdes med Moskva, men derfra kommer det visst ikke mere gull (Madsen), bare en og annen liten bil.

Jeg talte nylig med en stortingsmann og spurte om vi kunne stole på disse folk. Svaret var nei. —

Å glemme — nei og atter nei. Jeg kan ikke glemme. I mitt 65. år ble jeg en mai morgen 1945 vekket med bulder og brak og arrestert av 6 tapre gutter med stengun og revolvere. Og så det verste: dømt for landssvik.

Den 10. april 1940, ved den stille mobilisering sendte jeg mine to sønner til samlingsstedet på Helgelandsmoen, Hønefoss. Som en kuriositet kan jeg nevne, at med samme tog fulgte tyske soldater som skulle besette Kongsberg. Begge mine sønner var med i kampene på Ringerike, Gudbrandsdalen og Hallingdal for å dekke kongens, regjeringens og Stortingets flukt nordover. Min sønn med sin gruppe ble tatt til fange i Vestre Gausdal. Den annen ble tatt [illegible] arrestert av tyskerne sam[illegible] 15 kameater og dømt [illegible] for spionasje, — 6 fikk dødsdom, deriblant min sønn, 10 fikk 20 års straffarbeid. — Jeg meldte meg inn i NS den 20. juni og arbeidet med fortvilelse i 2 år for

Lars Skude

Søndre Land, døde 2. mars 68 og et halvt år gammel.

Med ham er gått bort en av de beste representanter for den gamle bondestand i Søndre Land. Han var kjent og aktet høyt, ikke bare i bygden, men også i vide kretser langt utenfor bygdens grenser.

Han var i sin tid en av Norges beste skyttere og etterlater seg en stor samling pokaler, medaljer og andre skytterpremier. Hans plutselige bortgang var et smertelig budskap ikke bare for hans nærmeste, men også for hans mange venner og skytterkamerater, ja, for alle som kjente ham. Lars Skude var en stor personlighet — et rikt og varmt menneske og med meget gode evner. Han var en klok mann, enkel, beskjeden og bramfri. I all sin ferd var han en adelsmann. Fredsæl og trofast i vennskap — tolerant og forståelsesfull og hjelpsom mot alle som trengte hjelp.

Og han eide et stort fond av humor — vel å merke den *virkelige* humør som aldri er ondskapsfull.

Alle barn var glad i Lars Skude. Den som skriver dette hadde for et par år tilbake en eiendommelig opplevelse. En liten pike fra Oslo — 3 år — var i mitt hjem her i Land. Lars Skude kom tilfeldigvis til stede. Den vesle piken la straks beslag på Skude og slapp ham ikke før han gikk. En tid baketter var jeg i pikens hjem i Oslo. Da jeg gikk bad hun meg hilse sin tante og onkel og fetter og husholdersken — og etter å ha tenkt seg litt om — [illegible] du ikke glemme å hilse Lars Skude. — Lars Skude? Ja, Lars Skude må du ikke glemme å hilse. Skude fikk hilsen.

Barn har en evne til å finne det [illegible] som det føler seg trygg hos.

Lars Skude var [illegible] i en gammel bonde[illegible] Søndre Skude — en av de [illegible] eiendommer [illegible] sin far Per Skude og leverte den til sin sønn Per Skude i 1948. Lars Skude var en meget dyktig jordbruker og ikke mindre dyktig skogbruker. Han førte sine regnskaper og forretninger med gjennomført nøyaktighet og orden.

Familien Skude har hatt en sterk forståelse av sine plik-

70 år

Bonde Oliver Krogstad, Sørreisa, er 70 år den 18. mars. Han er født og oppvokset i Sørreisa, men reiste som tjueåring til Amerika, der han var i seks år og drev med husbygging. I 1912 kom han heim for bl. annet å bygge nytt fjøs. Som en av de første her nord støpte han golv i fjøset og satte inn høyheis uten faglig veiledning. Han var således langt forut for sin tid. Så kom første verdenskrig, og hermed ble han [illegible] fra å reise tilbake til Amerika som tanken hadde vært. Han overtok farsgården, og har drevet den på en utmerket måte til i 1951, da en av sønnene overtok.

Krogstad har også deltatt i det kommunale arbeide og hatt mange tillitsverv, under siste krig som bygdens ordfører fra 1941 til 1945. I stedet for påskjønnelse ble han som så mange andre arrestert. Han er nå skral med helsa, men har mot som en ungdom, dessverre strekker ikke kreftene til lenger. Vi gratulerer med dagen og ønsker Krogstad med frue mange gode dager i årene som kommer.

Olga Bjoners bok

Dette har hendt

(Et tidsbilde)

fås kjøpt ved innsendelse av kr. 10.— pluss sendekostnad med kr. 0.60 til Olga Bjoner, postboks 3214, Oslo.

Notabene

Når det gjelder bestillinger av «Den norska Rättsuppgörelsen», eller av ekstrakten må disse sendes til Forbundet, adr. Kierschowsgt. 5, Oslo. Benytt gjerne gironummer 15028.

Pent pikeværelse

sentralfyring, k., v. vann, til leie til enslig dame — mot litt hjelp i huset eller uten. Refr. Billett mrk.: «Vestkant».

Kan noen hjelpe?

Krigsskadet frontkjemper som går på yrkesskole i Oslo for å dyktiggjøre seg til et nytt yrke, søker å få leie et værelse snarest.

Henvendelse til Hjelpeorganisasjonen for Frontkjempere, Boks 1407 V, Oslo, eller Folk og Lands ekspedisjon.

Riesenschnauzer

— hvalp, 2 måneder, han og tispe, beste stamme, tils.

Arne Bergsvik, Kapp. t. Lena 81 754.

LANDSMØTET

Bilder kan bestilles gjennom Folk og Land.

DAMSLETHS HUMORISTISKE PROSPEKTKORT

ønskes kjøpt. Kan om ønskes skaffe «Ragnarok».

Bill. mrk.

Alle

pengeforsendelser til Folk og Land bes sendt til Folk og Lands **ekspedisjon.** Benytt giro 16450.

Folk og Lands kass.

Mjønvald Kafè

Brandbu, Hadeland

anbefales

Benytt

HÅNDSKOMAKEREN

Neuberggt. 15, Oslo

(rettssvik), de måtte få fatt i syndebukker. — Offiserene i en tapt krig [illegible] jo nær: men det gikk ikke. [illegible]

[illegible] For å nevne: Lover med tilbakevirkende kraft, født i dølgsmål — uekte —, ingen vil i dag vedkjenne seg farskapet. Knebling av pressen ved å få høyesterettsdom på Morgenposten med kr. 200 000 i erstatning — eller var det inndragning? — Dette som en slags advarsel til den øvrige presse. — Så ble det overenskomst, taushetsløfte m. m. — Major Sagen uttrykker seg kort og godt på følgende måte: «Vi har i dag en innekssersert, ensrettet, kujonert presse.»

For å unngå riksrett hastet man med å få Stortinget til å bevilge æresgasje til sin første mann.

Hvem var det som ødela vårt forsvar —, som førte oss til 9. april, som gikk med brukket gevær, som nektet militærtjeneste og ble straffet herfor med 30 dager?

Hvem var det som satte opp dødsfellene i Narvik, hvor 300 unge norske gutter gikk til bunns? — En mor til en av disse guttene uttalte i fortvilelse: «Det er ikke tyskerne som har drept min gutt, det er Nygaardsvold.»

Aulabrannen er oppklart, — men i avisene er det tyst om dette. — Brannen var påsatt ved en ordre — NS-folk fikk skylden. Dette sådde en hatets bølge, — som vel også var meningen.

De fedre og mødre, som hadde studerende ungdom ved universitetet den gang — tenk over dette.

Hr. adv. og milorganisasjonssjef Kluge skriver: «Jo ivrigere losen går mot NS-folk, desto lengere går de fri, de som virkelig var skyld i den elendighet vi kom bort i den 9. april.»

Makthaverne i dag vet at kongen er populær blant den norske befolkning. Derfor tok de ham med seg til inntekt for seg selv. — Nu snyttes det ikke på ham.

En ordentlig borger som ærlig og flitig forsørger seg selv, har over alt så meget frihet som han behøver.

Goethe.

over. Min sønn med sin gruppe ble tatt til fange i Vestfjordene. Den annen ble tatt [illegible] av tyskerne sammen [illegible] 13 kamerater og dømt for spionasje, — 6 ikke dødsdømt, deriblant min sønn, 10 fikk 20 års straffarbeid. — Jeg meldte meg inn i NS den 20. juni og arbeidet med fortvilelse i 2 år for deres benådning. 10 ble frigitt med det samme, men de 5 radiotelegrafister måtte bli i Tyskland til krigens slutt, en var dessverre allerede henrettet før benådningen kom fram.

Min sønn kom tilbake med Bernadotte-transport. Ved sin hjemkomst fant han dørene stengt for seg og hjemmet besatt av heimefront, — faren ble i hast sendt til Ilebu 2 dager tidligere, og jeg fikk ikke treffe ham før 3 mndr. senere, heller ikke fikk vi høre noe fra hverandre. Ja, slik ble norske soldater behandlet, som *virkelig kjempet* for konge og fedreland. 3 av de benådede har sendt meg takkeskriv, — de andre har glemt det hele.

Dette er noen korte trekk av mitt medlemskap. Det kostet meg mesteparten av min og barnas formue. — Æren? — Nei, pampen kan ikke gjøre meg æreløs. Angrer? — Nei. Jeg er stolt av å få være med i dette oppgjør med rettssvikerne. Et forhold ønsker jeg særlig å nevne til oppmuntring for oss alle. Aldri har jeg møtt mere hyggelige, forståelsesfulle og høflige mennesker enn jeg møter i dag. Alle hilser. Landssvik? Nei, ingen anser meg for landssviker, selv ikke hjemmefrontkarer. — Vi er altså kommet langt på vei mot sannheten, tross en ensrettet presse. — Makthaverne har ikke gjort regning med at det i dag kan være 2 a 3 hundre tusen voksne, godt opplyste mennesker, som kan tale sannhets sak til folket. Det nytter nok ikke å forvanske historien.

Rettssvikernes skittentøy blir nu vasket i påsyn av all verden. Hvorfor kunne ikke makthaverne vasket det hjemme i sitt eget hus? Det ville ikke ha kostet så mye. Erstatning hadde vi frafalt, — tyvegodset en frivillig sak. — Men forræderistemplet måtte vekk. Det firer vi ikke en tøddel på.

H. E.

må du ikke glemme å hilse. Skude fikk hilsen [illegible]

Barn har en evne til å finne det [illegible] som det føler seg trygg hos.

Lars Skude var født i en gammel bo[illegible] Nordre Skude — en av [illegible] sin far Per Skude og leverte den til sin sønn Per Skude i 1948. Lars Skude var en meget dyktig jordbruker og ikke mindre dyktig skogbruker. Han førte sine regnskaper og forretninger med gjennomført nøyaktighet og orden.

Familien Skude har hatt en sterk forståelse av sine plikter mot samfunnet. Lars Skude hadde det også. Og han hadde en sterk følelse av sine plikter mot slekten. Gården skulle leveres til sønnen i minst like god stand som han selv hadde mottatt den fra sin far. Og navnet Skude skulle gå i arv til barna like uplettet og blankt som han selv hadde fått det fra sine foreldre.

Lars Skude elsket naturen og friluftslivet og var en stor jeger og fisker. Om skyttersaken var nr. 1 eller nr. 3 av hans hjertebarn vet vi ikke. Men sikkert er det, at han ofret meget arbeid og mange penger på skyttersaken.

I det politiske liv deltok han ikke. Han elsket sitt fedreland høyt, og han var en varm forsvarsvenn. Det avbrutte geværs emblem, som i sin tid bares av så mange og talen om at vi ikke hadde noe fedreland som var verd å forsvare, voldte ham stor sorg. Alle tiltak som kunne gjøres for å verne om vårt lands frihet og selvstendighet støttet han så langt hans evner rakk.

Nu er du uventet gått bort fra oss, kjære Lars Skude.

Vår Herre som gir oss alle våre årmente nok at det var det beste Han nå kunne gi deg, at du nå fikk lov til å gå bort.

Vi som lever etter deg kan bare takke deg for alt du har gitt oss i livet. Mange av de ordtak som du med ditt stillfærdige lune humor ga oss vil bli gjentatt mange ganger av oss. Ditt minne vil leve i våre hjerter i oppriktig takknemlighet.

VENNER I SØNDRE LAND.

En appel

Herr stortingsmann
Lars Ramndal!

Etter at du nå har fått rimelig tid på deg til å lese «svenskeboka» med andakt og følelse, vil det syne seg om du som formann i Justisnemnda er mann for appelua di.

Når høyt kvalifiserte utenlandske rettslærde slår fast i offentlig skrift at «rettsstaten» Norge overfor en hel folkegruppe har bedrevet grove rettsbrudd i lovens navn og med domstolenes bistand, — da er ikke tiden inne til å tie, — da er det på tide at justisformannen taler så det runger gjennom salen.

Og her gis det bare to muligheter: **Enten må de svenske folkerettslærde settes overbevisende på plass, — eller rettssvikerne.**

Blant de siste kan det være fare for at du selv blir innregistrert, dersom de svenske professorers dom blir stående som verdens dom — så det er sannelig en i aller høyeste grad alvorlig sak, — vel den hårdeste prøvelsen for et norsk Storting siden 1905.

— Ordet er fritt, og ordet er ditt!

— skriver redaktør Toralv Fanebust i Jærens og Sandnes Avis.

Alle mennesker er i virkeligheten bra, bare alle mennesker var like bra i virkeligheten, som de i virkeligheten er.

Piet Hein.

nord støpte han golv i fjøset og satte inn høyheis uten faglig veiledning. Han var således langt forut for sin tid. Så kom første verdenskrig, og hermed ble han forhindret fra å reise tilbake til Amerika som tanken hadde vært. Han overtok farsgården, og har som så mange andre arrestert. Han er nå skral med helsa, men har mot som en ungdom, dessverre strekker ikke kreftene til lenger. Vi gratulerer med dagen og ønsker Krogstad med frue mange gode dager i årene som kommer.

Gift gårdskar

får plass på sentralt beliggende gård i Ski, hvor der drives litt grønnsaker på friland. En som kan kjøre traktor, og kona kan hjelpe til ute foretrekkes. Pen leilighet, 2 rum og kjøkken, vann og vask. Attestavskrifter og lønnskrav sendes

HELGE AALERUD, Roås, Ski.

Bondejente

Ung pike får post som husmorhjelp på grønnsakdrevet pen og sentralt beligg. gård i Asker, nær sjøen. En som vil være med ute foretrekkes. Gode tekniske hjelpemidler. Henv. **GUDRUN AABY, Nesø hovedgård, Slependen.** Tlf. 53 06 21.

Til større fruktgård i Hurum

6 mil fra Oslo, søkes fra 14/4 eller 1/5 (event. noe senere) yngre, arbeidsglad mann med humøret i orden. Spesiell inns. i fruktd. ingen bet., men interesse og litt erf. på omr. vil det bli satt pris på. Øvelse i kj. av lasteb. er ønskelig, men ingen abs. bet. Familiel. kan ikke skaffes, men bra hybel. Enslig mann kan om ønskes få kost på gården. Trivel. sted v. Oslofj. og ordn. arb.forh. Søknad snarest med avskrift av vitnemål og lønnskrav til

NIC. GRUDE, Filtvet. Tlf. Drøbak 3126..

Blomsterforretning

DANNET DAME i satt alder og med pen fremtreden søkes til blomsterforretning i Oslo vestkant. Fremtidspost for respektabel dame. — Bill. mrk. «Godt humør» bilagt med attester til dette blads ekspedisjon.

RODELØKKENS

STANSEVERKSTED

SNIPPEN 3 — OSLO

TELEFON 37 44 35

Brandbu, Hadeland
anbefales

Benytt
HÅNDSKOMAKEREN
Neuberggt. 15, Oslo
Garantert fagarbeider

Tannlege Maamoen
Hansteensgt. 2
Telef. 44 43 33

Oslo Stigefabrikk
Brand-, maler- og skyvestiger oljet, m/ kadimerte beslag
Inneh. **Alf T. Lunde**
Mosseveien 8
Tlf. 68 88 17, priv. 67 07 79

UR

Jeg fører alle de kjente sveitsermerker som Omega, Longines, Certina, Cyma, Tissot, Revue, Antima og Allsport.

Dette er en tillitsak.

De blir ikke skuffet hverken over pris eller kvalitet.

R. Gjessing
URMAKER
DRAMMEN
Telefon 2507.

Annelise Parow
TANNINNSETNING
Trondheim
Gisle Johnsonsgt. 5 - V. Lademoen kirke - Voldsminde

Tannlæge
MARTIN KJELDAAS
Hansteensgt. 2
Tlf. 44 75 54

Stiftelsen norsk Okkupasjonshistorie, 2014

Bladet koster
20.- kroner pr. år

FOLK OG LAND

Vår adresse er:
Kierschowsgt. 5, Oslo

Fianes drapsmenn rører på seg?

Slutt på oppgjøret? —

Forts. fra side 1

å røpe sannheten om rettsoppgjøret, dette at loven er satt ut av kraft.

Hvilke konsekvenser en slik tilsidesettelse av loven i en politisk opprørt tid kan få i fremtiden er det uhyggelig å tenke på. Om den situasjon skulle oppstå at Morgenpostens meningsfeller måtte bli de tiltalte i et eventuelt rettsoppgjør da har de intet å beklage seg over om lov og rett ble trådt under fot. Da er en kommet dit hen at makt er rett. Jo da, bladet har sannelig satt tingene på plass. Men hvordan harmonerer dette med demokratiet?

Og så dette med rettsbevisstheten i folket. Der er vel avisen kommet i skade for å ta munnen for full. Sannheten er nok den at folket gjennom lengere tid har holdt på å vende ryggen til det som Morgenposten mener med rettsbevissthet. Det er etter hvert gått opp for mange at de er blitt ført bak lyset av nevnte blad, dets kolleger og en klikk andre av samme ulla. At de forstår hvem som er de virkelig skyldige. Og når det bare er noen få som tør si fra, kommer det nok [illegible] at menneskefrykten er stor i dagens Norge.

Bladet bør også tale så sakte om «en liten gruppe mennesker som ripper opp i det som er skjedd». Det har ikke betingleser for å uttale seg om dette. Det vet nok intet om alle de politisk dømte som med dirrende iver følger med i det som skjer i denne tid. At mange av dem finner å måtte holde sine meninger for seg selv, se det kommer av at de skal jo leve, de og deres familie. De er nødt til å tie, for om de talte risikerer de å miste jobben. Over alt støter en på menneskefrykten.

Til slutt vil jeg en tur innom Sverre Kristian Karl Veinholdt, som i et inserat i samme nummer av bladet får seg til å servere følgende: «At noen landssviker, som er idømt fengselsstraff for å kjempe mot sitt land og for vårt folks fiende — har penger, eiendommer og rettigheter igjen i sitt land, kan jeg ikke skjønne.»

Er det ondskap som har fått hamf med de mange kongelige navn til å prestere slikt, da gir det et rystende bilde av mentaliteten. Er det dumhet, da er det for å sitere Robespierre, «verre enn en forbrytelse.»

Olga Bjoner.

Åpent brev til overvåkningssjef, politi-inspektør Asbjørn Bryhn fra Alex. Lange

Som De vil vite er undertegnede for flere år siden av enken — fru Alvilde Knutson Fiane — gitt i oppdrag å oppklare denne ugjerning fra okkupasjonstiden — ikke først og fremst for å kreve lovens straff over underordnede, villførte gjerningsmenn, eller over anstiftere, ordregivere, neddyssere eller beskyttere i det høyere plan, — men for, hva jeg hele tiden offentlig har hevdet, å skaffe æresoppreisning av den myrdedes minne, mens man venter på at påtalemyndigheten skal oppdage at det her foreligger et gement, overlagt drap.

I 1955 har sogneprest Eystein Poulsen sendt inn til Stortinget en ansøkning om restituering av trafikksjef, o.r.sakfører Knut Knutson Fianes formue pr. dødsdagen 21. 9. 1944. — Fru Fiane sendte 16. 10. 52 til daværende kriminalsjef v. Kaltenborn forgjeves begjæring om offentlig-rettslig undersøkelse av dette klare mord (med ran), som til en begynnelse søktes politisk kamuflert med at Fiane skulle være angiver.

Det [illegible]re og for den offentlige opinion gledelige — om enn ikke tilstrekkelige fremskritt for rett erkjennelse av Fiane-mordets sanne karakter i ens bevissthet, kanskje mest fordi det er om å gjøre å få folk [illegible] **seg skyldig i noe angiveri til fienden eller til NS-myndighetene.»**

Ovenstående kjensgjerninger har antagelig ført til nedenstående oppsiktsvekkende initiativ i saken: En angivelig annonsesamler kom søndag 19. februar inn til en mann, som åpenbart mistenkes for å sitte inne med opplysninger om Fiane-saken, hvilket er helt nytt for undertegnede. — Vedkommende «annonsesamler» bringes i samtalens løp til å avsløre seg selv som en slags «politimann». Da han gikk over til en intens utspørring om Fiane-saken, bemerket den utspurte at han ønsket å avslutte en samtale som var startet på falske premisser! Den fremmede — en ung, mørkhåret, flott, slank, atletisk, 1,85—90 m. høy kar — slo da an en truende tone som sa at det var han som i dag bestemte når samtalen skulle avbrytes . . . «Politimannen» (?) spurte om vedkommende hadde kjennskap til «likvideringen» av Fiane. Etter et benektende svar spurte han om vedkommende kjente I. H. — Vedkom[illegible]de svarte ja.

«Polit[illegible]ann[illegible]»: Kjenner De til hva I. H. arbeidet med som hjemmefrontmann under krigen? **Kjenner De til om** naboerske om ham, antydet i samtalen 19. dennes at det visstnok ville bli sak av Fiane-likvideringen. Han la truende til:

«Den som legger fingrene bort i denne saken, kommer til å brenne dem såpass at de ikke blir varme mer.»

Videre uttalte han ordrett:

«Jeg vet at det er en tidligere politimann, Lange, som arbeider med denne saken, og det kan hende at hans fingre heller ikke blir varme mer.»

*

Herr overvåkingssjef: Hvis vedkommende med eller uten tjenstlig oppdrag (ad hoc) — mot formodning skulle sogne til Deres korps, — tør jeg tro at De i så fall ville foreholde ham at det neppe bør styrtes så massivt inn i denne sak, og at de således truede tar det hele med ro, eventuelt som et angstens utslag av truerens egne, kanskje karrierebefordrende meritter under okkupasjonen, og hans kameratskap med en angivelig gjerningsmann, som **han NB kastet inn navnet på (I. H.) i forbindelse med Fianemordet!** Dette navn var meg inntil nå helt ukjent, og det interesserer ikke så særdeles . . .

Kopi av dette brev sendes:
Riksadvokat Aulie,
politimester Skalme-

Soga segjer

Det hendte seg, at nokon menn, som tidlegare hadde som merkje eit lite avbrote gever på kofta si, no var rådande for landets styr og stell. Storkrigen i Europa var byrja og desse menn sa frå til dei krigførande at deires rike ikkje vilde ha noko å gjera med denne krig. Dei sa seg å vera heilt nøytrale.

Det viste seg om ei tid, at denne lovde nøytralitet var mindre litande. Angloar var inne vtd kysten og la ut sprengkuler, dei fekk kjeft for dette, men gjorde ikkje noko av det som ein nøytral stat pliktar. Herpili vart ikkje utsendt og dugløysa var stor.

Ein rådsmann Kose sa desse ord: Det som gjeld no, er å koma over på rette sida. Desse ordi gjekk sidan som ei herme blandt folket. Germanar fekk fritt leide over grannelandi til og med på sjeinevegen inn til landet. Germanar kom i stort fylgje både sjøverts og landverts og tok dei største byane og dei mest viktuge støe. Dette gjekk snøgt og kom so uventa på dei styrande, at desse hadde ikkje fått på seg underbroki før landet var herteke. Panikken var stor og herpili utsendt, landets unge menn møtte opp og greide å stogga fiendens frammarsj so mykje, at dei styrande fekk røma undan og kom seg over land til sjøen, der dei fekk seg båtar og drog ut i vesterveg. Då desse var farne, so tok erkebispen ut i skogane og bad ungmennene fara heim kvar til seg. Germanarane tok heile landet, og dei rømde styrande måtte godta våpenfred. Landet var styreslaust, men for å avverja at fienden tok heile makti i landet, so vart nokre uredde klo-

på leikarvollen, men hadde ogso sine frillor. Det hende seg at eit barn kom til verda, og mange av svikarane stod fram som far. Då barnet skulle døypast, vart det stor ordstrid om namnet, alle ville ha sitt namn på barnet.

Hovdingen segjer då: Eg synes det er lite høveleg å kjekla om dette, eg utnemner 2 mann til å koma med ei bindanda namneform. Om ei tid kom desse og meldte: Me har havt stort hovudbry med dette, men me tok ein bokstav frå kvart av farsnamni, so langt råd var, men kunne ikkje rekkje over alle, difor tilrår me, for at ingen skal verta misnøgd, at firma eller samsnamnet vert sett fyrst. Dette vart godteke, og namnet vart Landssviker-an-Ordning. Alle fararne stod fadder til barnet og påtok seg å fostra det. For å koma burt frå slik farskapssamanblanding so segjer hovdingen: Det står fritt for alle å gifta seg med kvar si frille. Om dei har kone og born i gamlelandet, so er ikkje dette nokon hindring.

Barnet An-Ordning vaks fort opp, men var fæsleg å sjå, folk som såg det sa beint ut at dette var ein ekte bytling. Det viste seg snart at bytingen i overmål hadde ervt eigenskapane til fedrane.

Etter mange år kom det bod om at germanarane var slegne og at svikarane kunne reisa heim att. Dei budde båtane sine og la på veg. An-Ordning var då vaksen å kalla og [illegible] i oppdrag å ta seg av folket, [illegible] hadde rømd [illegible] fint like [illegible] dei kom [illegible] til [illegible]lelandet, då fekk An-Ordning fleire raserianfall og skreik med ei gjenomtrengjande røyst liiik-

Stiftelsen norsk Okkupasjonshistorie, 2014

nevnte blad, dets kolleger og en klikk andre av samme ulla. At de forstår hvem som er de virkelig skyldige. Og når det bare er noen få som tør si fra, kommer det nok av at menneskefryktsen er fått hamf med de mange kongelige navn til å prestere slikt, da gir det et rystende bilde av mentaliteten. Er det dumhet, da er det for å sitere Robespierre, «verre enn en forbrytelse».

Olga Bjoner.

Brev til Folk og Land

Det har av og til hendt at innsendere i «Folk og Land» har beklaget seg over at bladet får mindre tilslutning enn man skulle vente. Det ville jo være naturlig om bladets tingere løp opp i titusener, at det ble en mannjevn oppslutning om dette vårt organ som så fullt og helt kjemper for alle som ble rammet av det urettferdige rettsoppgjør. Hvorfor *er* det ikke slik? — — *Noen* finnes det jo som av ren håpløshet har gitt opp all tro på at det nytter å kjempe for en sosial oppreisning for «rettsoppgjørets» ofre. Men det går også mange rundt med en sviende harme i sjelen over det overgrep de ble utsatt for. Man skulle vente at *disse* ville slutte opp om «Folk og Land».

Hvorfor *gjør* de det ikke? — Årsakene kan være flere. Mange har funnet seg en god stilling og er redd for å komme på svarteliste, bli mistenkt og mistrodd. De *tør* ikke bringe seg selv i søkelyset ved å abonnere på bladet. De har en gang prøvd hva det vil si å bli satt utenfor samfunnet, i årevis kanskje.

Andre sitter med en forretning, en bedrift, og er redd for å gjøre noe som muligens kan rokke ved den tillit som de har opparbeidet. De kjenner av erfaring hvor lite det ofte skal til for å bringe hindringer i veien. En hviskekampanje, satt i verk av en eller annen infam person, kan tilføye en uanede skader, økonomisk, sosialt o.s.v.

Men lever vi ikke i et såkalt «demokratisk» samfunn med tenke- og talefrihet, pressefrihet og alle mulige «friheter»? Det er jo et dogme, som stadig hamres inn i ens bevissthet, kanskje mest fordi det er om å gjøre å få folk til å tro at det *er* så. Ble ikke en verdenskrig kjempet til ende for å sikre alle mennesker på denne klode frihet fra enhver slags frykt?

La oss nå gå tilbake i tiden noen år, til mellomkrigstiden, og se på hvordan den såkalte «demokratiske» frihet kunne arte seg da. Slå f. eks. opp i organet «Unge Høire» i 30-årene. Rett som det var kunne man lese der at nå var denne og hin sjikanert bort fra arbeidsplassen, fordi vedk. var medlem av «Unge Høire». Hvem drev dem bort? Det var såmen medlemmer av det i dag så kongelige, hypernasjonale arbeiderparti. Medlemmer av «Nasjonal Samling», fra disse årene, har dere glemt den tiden? Den gang raste dere på grunn av alle overgrepene, som også dere ble gjenstand for. Var det frihet for tanke og tale *den* gang?

La meg her få nevne et eksempel på hvordan det kunne gå med dem som var medlemmer av NS, og som det gikk an å få ram på. Det var valgdagen høsten 1938. Blant listebærerne utenfor et valglokale stod en mann med «Høires liste». Det var en NS-mann. Umulig, sier du? Jo da, det var så. Han var nødt til å tjene seg noen kroner denne mannen. Han hadde tidligere hatt sin egen lastebil, men var nå helt på knærne. Før hadde han kjørt for kommunen, der han bodde (en av våre større byer). Men da det ble kjent at han var medlem av NS, sørget man snart for at han mistet all kommunal kjøring. Det er vel unødvendig å nevne hvilket parti rådet der i byen. Så fikk han kjøring for en del kjøpmenn. Men så fikk de et vink om at hvis de brukte ham til å kjøre for seg, ville de risikere å miste kunder fra vedk. parti. Følgen av det hele var at mannen måtte kvitte seg med bilen. Og alle som kjenner til arbeidsforholdene i de årene, vet hvor vanskelig det var å skaffe seg en jobb. Slike hendelser satte spor som skremmer ennå i dag. Og ikke minst virker de skremmende på alle som ble sjaltet ut av det norske samfunn i 1945, og som har måttet kjempe for sin eksistens siden. Man skal ikke dømme dem for hårdt, som ikke *våger* å abonnere på «F. og L.» De har sett og opplevd forhold som kanskje har merket dem både på kropp og sjel. De går der og brenner inne med sine følelser og meninger og tier overfor verden utenom. Og de presseorganer som innbiller seg å være i kontakt med enhver opinion, de skriver så hoverende at noe problem vedrørende NS-medlemmer eksisterer ikke. De tror at de stakkarene som tok imot pryl i 1945 og siden, de ter seg som bikkjer og slikker de hender som slo.

Tidligere kunne man da få kjøpt vårt organ i aviskioskene, og det var mange som fant en liten trøst på den måten. Så ble den trøstens kilde stengt. Det gikk slik med et annet blad også. Før kunne man få kjøpt «Orientering» ute i «provinsen». Om det er å få i Oslo, vet jeg ikke. Nå er det slutt for lenge siden. Det er ikke så enkelt å «tale Roma midt imot». Det het nok at det var for liten omsetning av disse to organene. Kan hende det. Det kan også hende at der er dem som helst så at de ble borte. Det er bare å ønske at det må bli slutt med det utålelige snakket om «frihet» og «demokrati». Når man ser hvor enig den såkalte «frie presse» er om å tie ihjel alle ytringer mot det urettferdige rettsoppgjør, — nåja, «man merkt die Absicht und wird verstimmt».

EXUBITOR.

Vi er aldri mer misfornøyd med andre enn når vi er misfornøyd med oss selv, har en vismann sagt.

ring om offentlig-rettslig undersøkelse av dette klare mord (med ran), som til en begynnelse søktes politisk kamuflert med at Fiane skulle være angiver.

Det større og for den offentlige opinion gledelige — om enn ikke tilstrekkelige fremskritt for rett erkjennelse av Fiane-mordets sanne karakter — er riksadvokat A u l i e s skriftlige utsagn, den 12. mai 1953:

«Imidlertid vil jeg, under henvisning til fru Fianes henvendelse finne grunn til å uttale at det ikke i påtalemyndighetens arkiver finnes opplysninger som viser at Knut Knutson Fiane har gjort brytes . . . «Politimannen» (?) spurte om vedkommende hadde kjennskap til «likvideringen» av Fiane. Etter et benektende svar spurte han om vedkommende kjente I. H. — Vedkommende svarte ja.

«Politimannen»: Kjenner De til hva I. H. arbeidet med som hjemmefrontmann under krigen? **Kjenner De til om I. H. har hatt noe med likvideringen av Fiane å gjøre? Kommer De til å fortelle noe om dette som vitne i en eventuell rettssak?** — Vedkommende svarte benektende.

«Etterforskeren» (?) som både 17. og 18. februar hadde lagt stor iver for dagen for å komme inn i vedkommendes leilighet, og også utspurt en pasjonert, og hans kameratskap med en angivelig gjerningsmann, som **h a n NB kastet inn navnet på (I. H.) i forbindelse med Fianemordet!** Dette navn var meg inntil nå helt ukjent, og det interesserer ikke så særdeles . . .

Kopi av dette brev sendes:
Riksadvokat A u l i e,
politimester S k a l m e r u d.

Oslo, 23. februar 1956.

Ærbødigst

Alexander Lange.

P.S. Kan De bekrefte at vedk. i k k e var politimann eller hadde politimessig oppdrag, kan De sende meg noen ord til offentliggjørelse for å forebygge misforståelse.

D. s.

Bare bråk

Forts. fra side 3

ning nu da det brenner langs Israels grenser. Den dag englenderne rømmer Kypern, vil det lette Sovjet i dets framstøt mot Afrika.

*

Både Øst og Vest sender nu våpen til både arabere og jøder. England har levert 2 torpedojagere til Israel, samtidig med at smarte forretningsfolk har kjøpt engelsk «skrap», pusset det opp og solgt det videre til araberne som tipp-topp våpen til dagens pris. De engelske jagere under Israels flagg kan derfor en dag risikere å komme i kamp med engelske landbatterier under engelsk vimpel.

*

Vestens politikk synes vaklende og ulogisk. Eisenhower er en syk mann uten faste linjer, i Frankrike er det rot og England driver «geskjeft».

For å trøste seg arbeider Vesten for forbud mot atomvåpen, akkurat som om det skulle hjelpe. For utviklingen kan ikke stanses. Utviklingen av atomenergien vil gå sin gang, og gjensidig avtale om forbud mot atomvåpen er bare ønsketenkning, da ikke en eneste stat stoler på at de andre vil overholde en avtale. Dertil har man sett for mange eksempler på svik, løgn og bedrag.

Forresten er det en ting som ikke er nok påaktet.

Skulle der virkelig oppnås enighet om å avskaffe atomvåpen, ville dette gjøre Sovjet til den dominerende faktor i verdenspolitikken. Sovjet har jo verdens sterkeste hær og flyvåpen, verdens mektigste u-båtflåte og en overordentlig sterk og moderne flåte av overflatefartøyer. Sovjet er helt sikker, hvis det ikke blir brukt atomvåpen mot det.

Så har Sovjet noe annet, når man sammenlikner det med Vesten: En fast, klok, hensynsløs ledelse, som er i den grad «demokratisk» at opposisjon nesten ikke kan tenkes.

Sakkyndige, eksperter, observatører og diplomater skriver i dag om den såkalte endrede kurs innen Sovjet. — De kan spare seg umaken. Sannheten er jo den at verden opplever en naturbegivenhet. Sovjet er et mektig jordskred på glid: Skredet startet for snart firti år siden og har siden buldret videre med veldig framgang på det økonomiske, politiske og militære felt. — Sovjetskredet har løsnet så mektige krefter at det ikke er gitt noe menneske å stanse eller endre dets kurs. Det vil først stanse når dets iboende kraft er brukt opp.

Den minste lille gode gjerning er bedre enn de aller største gode forsetter

dei styrande fekk røma undan og kom seg over land til sjøen, der dei fekk seg båtar og drog ut i vesterveg. Då desse var farne, so tok erkebispen ut i skogane og bad ungmennene fara heim kvar til seg. Germanarane tok heile landet, og dei rømde styrande måtte godta våpenfred. Landet var styreslaust, men for å avverja at fienden tok heile makti i landet, so vart nokre uredde kloke menn sette til å styra. Då denne tidend kom til dei som sveik sitt land (vart nemnde som landssvikarar), so sette dei seg ved langbordet, og mjød vart fylt i horni, og dei gjorde brageløfte på same vis som jomsvikingane. Dei herbudde skip og sende nokre av sine huskarlar over til heimlandet for å gjera strandhogg. Dei kjem i land i ytre skjergarden, der det budde nokre fatige fiskarar, desse vart røva for alt og nokre av mannfolki vart tekne som gislar og sat i Terje Viigens prison i mange og lange år.

Huskarlane fekk som yrke å gjera fleire strandhogg.

Landssvikarane held seg jamt

Etter mange år kom det bod om at germanarane var slegne og at svikarane kunne reisa heim att. Dei budde båtane sine og la på veg. An-Ordning var då vaksen å kalla o[illegible] i oppdrag å ta seg av folket. [illegible] hadde rømd [illegible] fint like til dei kom [illegible] til [illegible]lelandet, då fekk An-Ordning fleire raserianfall og skreik med ei gjenomtrengjande røyst liiik-liiik-liiik. Folk på land skyna ikkje noko av dette, men trudde det var ljoden frå ei skipsfløyte. Svikarane kom seg i land og An-Ordning fordra lik og desse fekk han i mengd, og folk såg at skummet stod um kjeften og siklet rann frå munnviki og lika gløypte han i sitt umettelege gap. Han måtte ha sin eigen stab og det segjast at han hadde fin teft, for staben vart samansett av lovbrytarar og av slike som likna han sjølv. Desse vart sette til å trøla heile landet for å skaffa lik og annan livemåte.

Desse gjorde godt og grundig arbeid so An-Ordning var vel nøgd. Etter 3—4 års herjing vart det skort på lik, og han fall meir og meir saman i ein døs. Fararne vart redde for han, men fekk ingen av landsens medesinmenn til å uttala seg, dei var redde og heile folket var oppskremd. Ein utanlandsk kirurg sa endeleg frå etter ein undersøkelse: An-Ordning er ein myljoting, men svært fårleg for livet hans. Soga segjer at alt er i orden for operasjon og legg til: at det var ein lette for folk og land om han sovna for godt.

KVEDULF.

Heime og ute

— Åland vil be FN om selvstyre.

— Postsparebanken viser fortsatt sterk vekst.

— Antallet vinterturister økte 30 prosent i januar.

— Staten tok inn 45 mill. på Freias salg i fjor.

— India har kjøpt 400 000 tonn sement fra Vestblokken.

— Oslo Yrkesskole: Byggingen påbegynnes til høsten.

— Norge hadde i januar innreise av 22 746 utlendinger.

— Difteri er nesten utryddet. Tjener legene til stor ære.

— Madrid har denne måned hatt opp til 16 minusgrader.

— Vi hadde 1946 238 000 hester, nå bare 144 000.

— Forslag er framsatt om høyere avgift på coca-cola.

— Moskva forbigikk Stalins dødsdag i taushet.

— Union skal kjøpe en 45 000 tonns papirmaskin og låne 25 mill. i Sveits.

FOLK OG LAND

Redaktør og utgiver:
JOHANNES KRINGLEBOTN

Ekspedisjon og kasse:
Postboks 3044, Oslo
Kierschowsgt. 5, Oslo
Telefon 37 76 96

Abonnementspriser:
Kr. 20.00 pr. år, kr. 10.00 pr. halvår. Sverige, Danmark: kr. 24.00 pr. år, kr. 12.00 pr. halvår. Utlandet for øvrig: kr. 28.00 pr. år, kr. 14.00 pr. halvår. I nøytralt omslag kr. 30.00 pr. år, kr. 15.00 pr. halvår.

Løssalgspris: 50 øre

Annonsepris:
32 øre pr. millimeter over en spalte.

Bruk postgirokonto nr. 16450
Sambandstrykkeriet
Oslo